

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پزشکی

شیوه نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی

مقدمه

آموزش یکی از وظایف اساسی و مهم اعضای هیات علمی بوده و بنابراین ارتقاء و ارزشیابی آن باید با همان جدیت که تقویت مهارت‌ها و فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی مورد توجه است، انجام شود. اطلاعات حاصل از ارزشیابی را می‌توان برای مقاصد سازنده (Formative) و پایانی (Summative) استفاده نمود. ارزشیابی سازنده عملکرد عضو هیات علمی و نقاطی که قابلیت اصلاح و بهتر شدن دارد را مشخص می‌کند و زمینه را برای ارائه بازخورد به وی فراهم می‌سازد. از نتایج ارزشیابی پایانی می‌توان در موارد تصمیم‌گیری در مورد عضو هیات علمی (نظیر ارتقاء مرتبه یا تمدید قرارداد) استفاده نمود. در این شیوه‌نامه اجزای سیستم ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران با رویکرد پایانی به تفصیل شرح داده شده است.

(برای رعایت اختصار، در شیوه‌نامه به جای عبارت "ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی با رویکرد پایانی" از کلمه ارزشیابی استفاده شده است).

گروه هدف

گروه هدف در این شیوه‌نامه کلیه اعضای هیات علمی آموزشی دانشکده پزشکی که حداقل دو نیمسال تحصیلی در امر آموزش فراگیران این دانشکده در هر یک از مقاطع تحصیلی اعم از دکترای عمومی، دوره‌های تخصصی تکمیلی اعم از دستیاری تخصصی، دستیاری فوق تخصصی و تحصیلات تکمیلی یا شرکت‌کنندگان در دوره‌های آموزش مداوم مشارکت داشته‌اند.

ارزشیابی عملکرد آموزشی با رویکرد پایانی در مورد آن دسته از اعضای هیات علمی مصداق خواهد داشت که متقاضی ارتقاء مرتبه علمی می‌باشند. در ضمن کلیه اطلاعات حاصل از ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی با هدف ارزشیابی سازنده در اختیار اعضای هیات علمی قرار می‌گیرد، علاوه بر این اطلاعات

در اختیار مدیران و مسؤولان آموزشی گروه‌ها، بخش‌ها، بیمارستان‌ها و دانشکده قرار گرفته و مبنای تصمیمات ارتقاءدهنده آموزشی خواهد بود.

تبصره ۱: اعضای هیات علمی که ارتباط استخدامی با دانشکده پزشکی نداشته اما در فرایند آموزشی فراگیران این دانشکده مشارکت داشته‌اند، در روند ارزشیابی قرار گرفته و اطلاعات حاصل از ارزشیابی ایشان می‌تواند مبنای تصمیم‌گیری‌های مرتبط قرار گیرد.

تبصره ۲: اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی که دارای وابستگی دوگانه (Dual Affiliation) در داخل دانشگاه بوده و یا در گروه‌ها و بخش‌های آموزشی مختلف آموزش داشته‌اند، به طور مجزا به تفکیک گروه‌ها و بخش‌ها مورد ارزشیابی قرار خواهند گرفت. اعضای هیات علمی مشمول این وضعیت در زمان ارتقاء وزن مورد نظر خود از فعالیت‌های آموزشی انجام‌شده در گروه‌ها و بخش‌های مختلف را پس از تأیید مدیر گروه خود پیشنهاد داده و نمره کلی کیفیت عملکرد آموزشی ایشان بر این مبنای محاسبه خواهد شد. کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی در خصوص وزندهی نهایی نمرات کسب‌شده تصمیم‌گیری خواهد کرد.

اهداف ارزشیابی

دانشکده پزشکی می‌تواند از نتایج حاصل از ارزشیابی به منظور فراهم کردن امکان تصمیم‌گیری در موارد زیر استفاده نماید:

۱. تبدیل وضعیت استخدامی اعضای هیات علمی
۲. ترفیع سالانه اعضای هیات علمی
۳. ارتقاء مرتبه علمی اعضای هیات علمی
۴. تفویض مسؤولیت‌های اجرایی آموزشی به اعضای هیات علمی
۵. اعطای امتیازات ویژه به اعضای هیات علمی (مانند معرفی به جشنواره‌های آموزشی و ...)

تبصره: شیوه‌نامه حاضر جهت استفاده در روند ارتقاء مرتبه علمی اعضای هیات علمی تدوین شده است، ولی دانشکده پزشکی می‌تواند بر حسب ضرورت از نتایج ارزشیابی در سایر موارد تصمیم‌گیری‌های مرتبط با اعضای هیات علمی که در بالا به آن‌ها اشاره شده است استفاده نماید منوط بر آنکه مورد مذکور قبلاً (حداقل یک سال قبل از اجرا) به اطلاع اعضای هیات علمی رسیده باشد. در این حالت لازم است برای استفاده از نتایج ارزشیابی در سایر موارد فوق‌الذکر دستورالعمل جداگانه متناسب با موضوع تهیه گردد.

ساختار و تشکیلات ارزشیابی اعضای هیات علمی

مدیریت روند ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیات علمی در دانشکده پزشکی توسط اداره ارزشیابی کیفیت آموزش اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی که زیرمجموعه معاونت امور هیات علمی دانشکده پزشکی می‌باشد انجام خواهد شد. این اداره دارای یک نفر مسئول از اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی که به پیشنهاد معاون امور هیات علمی دانشکده پزشکی و حکم ریاست محترم دانشکده پزشکی منصوب خواهد شد، ۵ نفر کارشناس و یک نفر مسئول تحلیل و ارزیابی نتایج پرسنل اداری این مجموعه خواهند بود.

به منظور تعیین کمیته نمره کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی، کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی در مورد هر پرونده ارتقاء تشکیل گردیده و این کمیته شامل دو داور منتخب با دعوت معاون امور هیات علمی دانشکده پزشکی و مسئول اداره ارزشیابی دانشکده پزشکی خواهد بود.

حوزه‌های مورد ارزشیابی

۱. فعالیتهای آموزشی اعضای هیات علمی بسیار متنوع می‌باشند. هر یک از اعضای هیات علمی به طور معمول در طیف وسیعی از این فعالیت‌ها درگیر می‌باشد. به این لحاظ لازم است در هنگام ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی هر یک از اعضای هیات علمی، طیف وسیعی از فعالیت‌هایی که وی در آن مشغول فعالیت می‌باشد مورد ارزشیابی قرار گیرد. ارزشیابی باید متناسب با سهم هر یک از فعالیت‌ها، و نیز سهم مخاطبین آن فعالیت صورت گیرد.

۲. فعالیتهای آموزشی اعضای هیات علمی در هر یک از ۵ حوزه زیر قابل دسته‌بندی است:

- آموزش دادن (تدریس)؛ بسته به گروه آموزشی (بالینی و غیر بالینی) می‌تواند شامل ارائه سخنرانی، آموزش دروس عملی، آموزش در گروه‌های کوچک (بالینی و غیر بالینی)، آموزش بالینی (سرپایی، بستری، اتاق عمل و عرصه آموزشی)، مشارکت در گزارش صبحگاهی، مشارکت در سمینارها و کنفرانس‌های آموزشی، طراحی و بازنگری طرح درس و تهیه مواد آموزشی و کمک آموزشی برای ارائه دروس مربوطه، مشارکت در آموزش دانشجویان بین‌الملل

۱- معیارهای ارزشیابی در مورد هر یک از موارد بر اساس گروه‌های مورد نظرسنجی در بخش روش‌های ارزشیابی ذکر شده است.

- برنامه‌ریزی آموزشی؛ از جمله طراحی و اجرای برنامه آموزشی جدید (مانند برنامه‌ریزی واحد درسی، چرخش بالینی و ...)، اصلاح برنامه‌های آموزشی موجود (بر حسب نتایج حاصل از نیازسنجی و یا نقاط ضعف و قوت برنامه)

- راهنمایی و مشاوره؛ شامل راهنمایی آموزش‌گیرندگان در سطوح مختلف برای افزایش بازدهی آن‌ها در فعالیت‌های یادگیری، یادگیری بهتر مهارت‌ها، نوشتن پروپوزال، گزارش و مقاله مرتبط با پایان‌نامه یا طرح تحقیقاتی بدون توجه به جایگاه حقوقی عضو هیات علمی در موارد مذکور

- مدیریت و رهبری آموزشی؛ نظیر برنامه‌ریزی کلان آموزشی، پیگیری مستمر و فعال تعالی سازمانی، ارزیابی مستمر اقدامات انجام‌شده، انتشار نتایج فعالیت‌های به عمل آمده و جذب منابع مورد نیاز و سایر حیطه‌های مدیریت، مشارکت در ارزشیابی برنامه‌های آموزشی

- ارزیابی فراگیران؛ شامل طراحی سؤالات آزمون برای سطوح مختلف، همکاری در برگزاری آزمون، طراحی و اجرای روش‌ها و ابزارهای ارزیابی نوین یا آزمون در سطوح مختلف (با توجه به نقاط ضعف و قوت روش‌های موجود)

منابع مورد استفاده در ارزشیابی

۱. به منظور ارزشیابی فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی از منابع زیر استفاده می‌شود:

الف) نتایج حاصل از نظرخواهی از فراگیران، همکاران، مدیران و مسؤولان ذیربط

ب) نتایج حاصل از ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی توسط داوران

ب-۱) نتایج حاصل از تحلیل آزمون‌ها و سؤالات طراحی‌شده توسط عضو هیات علمی در بخش ارزشیابی

فراگیران

تبصره: در این مورد به منظور تسهیل فرایندها می‌توان حداقل از میزان مشارکت اعضای هیات علمی در طراحی آزمون‌ها و ارزشیابی‌ها، تعداد سؤالات طرح‌شده توسط ایشان، مشارکت در اجرای آزمون‌های پیشرفته و بازخوردهای موجود در مورد آزمون‌های جامع که در مورد برخی از اعضای هیات علمی وجود دارد استفاده کرد.

ج) نتایج حاصل از روش‌های نوین ارزشیابی مانند مشاهده گروه همتایان و فرم‌های ارزشیابی عملکرد

۲. لازم است برنامه‌ریزی به گونه‌ای صورت گیرد که از تمامی این منابع به صورت مناسب و متناسب با نوع فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی استفاده شود. به این منظور ضروری است دانشکده در ابتدای هر سال تحصیلی برای کلیه اعضای هیات علمی فرمی ارسال نماید تا عضو هیات علمی طیف فراگیرانی که وی در فرایند آموزش آن‌ها درگیر است را مشخص و پس از تأیید مدیر گروه به دانشکده ارائه نماید.

تبصره: در ساختار الکترونیک ارزشیابی کیفیت آموزشی اعضای هیات علمی انتظار می‌رود موارد مذکور در سامانه مورد استفاده به نحوی تسهیل شده در نظر گرفته شده باشد.

روش‌های ارزشیابی

ارزیابی کیفیت آموزشی عضو هیات علمی با استفاده از منابع فوق و بر اساس روش نظرخواهی و ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی، تحلیل نتایج آزمون‌ها و روش‌های نوین ارزشیابی صورت می‌گیرد.

– نظرخواهی از فراگیران

۱. فراگیران شامل دانشجویان دوره‌های دکترای عمومی، دوره‌های تخصصی تکمیلی اعم از دستیاری تخصصی، دستیاری فوق تخصصی و تحصیلات تکمیلی یا شرکت‌کنندگان در دوره‌های آموزش مداوم است که عضو هیات علمی در آموزش آن‌ها مشارکت دارد.
۲. نظرخواهی از فراگیران باید به طور مستمر و بر اساس حداقل تعداد فراگیر ارزیابی‌کننده حداقل در هر سال یک بار به طور کامل به عمل آید. بهتر است این نظرخواهی در فواصل نزدیک‌تری مانند پایان هر ترم یا چرخش بالینی انجام گردد.
۳. نظرخواهی از فراگیران باید در زمان و مکان مناسب انجام شود به گونه‌ای که شرایط محیطی حداقل تأثیر را بر صحت و دقت اطلاعات گردآوری‌شده داشته باشد. ضروری است از انجام نظرسنجی در زمان برگزاری آزمون پرهیز شود و حتی‌المقدور پیش از زمان برگزاری آزمون به عمل آید.
۴. نمونه‌گیری باید از بین کلیه فراگیرانی که عضو هیات علمی در فرایند آموزش آن‌ها درگیر است انجام شود. در این نظرسنجی باید منحصراً نظرات آن دسته از فراگیران که (بنا به اظهار خود) به میزان کافی با عضو هیات علمی مواجهه مستقیم آموزشی داشته‌اند مورد تحلیل قرار گیرد.

۵. دانشکده پزشکی (واحد ارزشیابی) با همکاری گروه‌ها و بیمارستان‌های آموزشی مسؤول انجام نظرخواهی، گردآوری و تحلیل اطلاعات و ارائه نتایج نظرخواهی به اعضای هیات علمی می‌باشد.

۶. بازخوردهای فراگیران از طریق فرم‌های ارزیابی که پایایی و روایی آن تأیید شده است اخذ می‌شود.

۶-۱. فرم‌هایی که برای انجام نظرخواهی از فراگیران مورد استفاده قرار می‌گیرد توسط واحد ارزشیابی امور هیات علمی دانشکده پزشکی بر اساس مصوبات مرکز توسعه آموزش دانشگاه ارائه شده است و ضروری است مسئولان آموزشی بیمارستان‌ها و مدیران گروه‌های آموزشی در انجام صحیح فرایندهای مربوطه نظارت مستقیم داشته باشند.

۶-۲. ضروری است توضیحات لازم در مورد اهمیت، کاربرد و چگونگی تکمیل فرم‌ها به صورت شفاف و قابل فهم به فراگیران ارائه شود. برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمان معارفه و ارائه بسته‌های آموزشی برای فراگیران در این حوزه در صورت امکان مناسب به نظر می‌رسد.

تبصره: معاونت امور هیات علمی دانشکده موظف است به منظور ارتقاء فرایند نظرسنجی از فراگیران به صورت موازی و ظرف یک سال پس از تصویب این شیوه‌نامه با همکاری دفتر توسعه آموزش دانشکده نسبت به تعیین تعدادی از دانشجویان در هر دوره به عنوان دانشجویان منتخب که پس از دوره آموزشی و توجیهی مبادرت به تکمیل فرم‌های نظرسنجی برای تمامی اساتید را به طور موازی با فرایند جاری می‌نمایند به منظور فراهم‌آوری اطلاعات بیشتر در این حوزه مبادرت ورزد.

جزئیات این روند در قالب شیوه‌نامه ارزیابی کیفیت آموزش توسط فراگیران منتخب با همکاری معاونت امور هیات علمی دانشکده و دفتر توسعه آموزش دانشکده تهیه و متعاقباً به تصویب هیات رئیسه دانشکده پزشکی خواهد رسید.

۶-۳. در صورتی که تعداد فراگیران در هر دوره ارزشیابی کمتر از ۳ نفر باشد گردآوری بازخوردها از طریق مصاحبه فردی و به صورت مجزا انجام می‌شود. به این منظور یکی از اعضای هیات علمی به انتخاب معاونت امور هیات علمی دانشکده پزشکی نسبت به انجام مصاحبه با دانشجویان و تکمیل فرم نظرخواهی بر اساس نظرات ایشان اقدام می‌نماید.

۷. تعداد فرم‌های تکمیل‌شده برای هر عضو هیات علمی جمعاً باید در صورت امکان ۳۰ فرم از هر گروه از فراگیران باشد. انتخاب فراگیران باید فاقد هر گونه سوگرایی و باید به طور تصادفی باشد. منحصراً فراگیرانی که با عضو هیات علمی مواجهه آموزشی کافی داشته‌اند باید در این فرایند مشارکت داده شوند.

تبصره: در مواردی که به دلایل موجه از جمله کم بودن تعداد کل فراگیرانی که عضو هیات علمی بالقوه با آنها در تماس بوده است تعداد فرم‌های تکمیل شده برای عضو هیات علمی کمتر از این تعداد باشد، کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی می‌تواند تصمیمات مقتضی را در این زمینه اتخاذ نماید.

۸. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از فراگیران در مورد تدریس نظری عبارتند از دانش (تسلط به مطالب، بیان اهداف، پیوستگی و انسجام در ارائه مطالب، انتقال مطالب با روش‌های مناسب و قدرت بیان، متناسب بودن مطالب با مقطع دانشجوی و معرفی منابع)، مدیریت (نظم و ترتیب و حضور به موقع، توجه کامل به کلاس و عدم تداخل خارجی، مدیریت کلاس)، مهارت‌های ارتباطی (جلب مشارکت دانشجوی، ایجاد انگیزه، نحوه ارتباط با دانشجوی، آداب و رفتار اجتماعی و تکریم دانشجوی)، اثربخشی (علاقه استاد به آموزش، علاقه و رغبت در رفع مشکلات علمی) و ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، ارائه الگوی رفتاری مطلوب).

۹. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از فراگیران در مورد آموزش بالینی عبارتند از دانش (تسلط استاد به موضوع، روشن کردن انتظارات از فراگیر، میزان تأثیر استاد در حین برنامه‌های آموزشی، ارائه توضیحات روشن و قابل فهم در حیطه‌های مختلف دانشی، نگرشی، مهارتی)، مدیریت (حضور استاد طبق برنامه و وقت‌گذاری، در دسترس بودن در آنکال)، مهارت‌های ارتباطی (جلب مشارکت دانشجویان، کارورزان و دستیاران در فعالیت‌های بالینی، مشاوره و راهنمایی و کمک به رفع مشکلات، ارائه بازخورد به روش مناسب)، اثربخشی (ایجاد انگیزه در فراگیران، ایجاد اعتماد به نفس و قدرت تصمیم‌گیری در کارورز و دستیار، نحوه عملکرد در زمان‌های آنکال)، ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، ارائه الگوی رفتاری مطلوب)

۱۰. طراحی فرم‌های نظرخواهی باید با همکاری گروه‌های آموزشی صورت گیرد.

تبصره: با توجه به تعدد گروه‌های آموزشی استفاده از فرم‌های متفاوت با استفاده از نظر گروه‌های آموزشی منوط به راه‌اندازی مناسب فرایند مبتنی بر وب ارزشیابی خواهد بود. این فرم‌ها دارای سؤالات اصلی مشترک و تعدادی سؤال متمایز با توجه به نوع فعالیت و عملکرد در مکان و یا بخش و گروه مربوطه خواهد بود. فرم‌های جدید باید پس از طی مراحل تعیین پایایی و روایی مورد تصویب کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی قرار گیرند و سپس با فرم‌های قبلی جایگزین شوند.

۱۱. فرم‌های نظرخواهی باید به صورت بی‌نام توزیع و گردآوری شود. دانشکده پزشکی موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید تا فرم‌های مربوطه (اعم از مخدوش و غیر مخدوش) به صورت کاملاً محرمانه و با رعایت اصول رازداری نگهداری شود و مورد استفاده قرار گیرد. نظارت و دقت عملکرد مسئولان آموزشی بیمارستان‌ها و مدیران

گروه‌های آموزشی در این مهم ضروری است. در روند مبتنی بر وب ملاحظات حفظ محرمانگی اطلاعات در سامانه مربوطه باید به طور کامل لحاظ شده و در این خصوص اطمینان‌بخشی به اعضای هیات علمی و فراگیران صورت پذیرد.

۱۲. نتایج نظرخواهی از فراگیران باید به طور مناسب و با رعایت رازداری و حریم شخصی اعضای هیات علمی به اطلاع عضو هیات علمی مورد ارزشیابی، ریاست بخش و مدیر گروه برسد. رئیس بخش و مدیر گروه موظفند که این نتایج را به صورت کاملاً محرمانه نگهداری کنند.

۱۳. لازم است برای کسب حداکثر نظرات و اطمینان فراگیران از عدم تأثیر نظرات ارائه‌شده بر ارزشیابی آن‌ها نتایج حاصل از نظرخواهی از فراگیران پس از اعلام نمرات نهایی فراگیران به اطلاع عضو هیات علمی برسد.

- نظرخواهی از همکاران

۱. همکاران دربرگیرنده اعضای هیات علمی است که در دانشکده پزشکی مشغول فعالیت هستند و حداقل مدت آشنایی ایشان با عضو هیات علمی مورد ارزشیابی یک سال باشد.

تبصره: در مواردی که عضو هیات علمی بنا به اظهار خود و تأیید مدیر گروه، با سایر گروه‌های آموزشی و یا سایر دانشکده‌ها همکاری آموزشی داشته باشد دانشکده پزشکی بهتر است از اعضای هیات علمی گروه‌های مذکور نیز نظرخواهی نماید.

۲. ارزشیابی توسط همکاران برای هر عضو هیات علمی باید حداقل یک بار در سال صورت گیرد و در هر مقطع ارزشیابی باید حداقل از ۵ همکار نظرخواهی شود.

تبصره: همکاران باید به گونه‌ای انتخاب شوند که حداقل دو سوم آن‌ها از گروه آموزشی مربوطه باشند. در مورد اعضای هیات علمی بالینی، لازم است به گونه‌ای برنامه‌ریزی شود که حداقل ۱ نفر از این افراد از بخش مربوط باشند.

۳. بازخوردهای همکاران باید از طریق فرم‌هایی که پایایی و روایی آن‌ها تأیید شده است اخذ شود.

۳-۱. فرم‌هایی که برای انجام نظرخواهی از همکاران مورد استفاده قرار می‌گیرد توسط واحد ارزشیابی امور هیات علمی دانشکده پزشکی بر اساس مصوبات مرکز توسعه آموزش دانشگاه ارائه شده است.

۴. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از همکاران در مورد کیفیت مشارکت عضو هیات علمی در جلسات گزارش صبحگاهی، سمینارها و کنفرانس‌های آموزشی عبارتند از دانش (کیفیت عمومی سخنرانی و یا اظهار نظر

علمی در مقایسه با سایرین، حرکت در جهت تازه‌های علمی و فنی)، اثربخشی (وقت‌گذاری، احساس مسئولیت، حضور فعال، مؤثر و طبق برنامه)، ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، تعامل مثبت و سازنده با همکاران)

۵. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از همکاران در مورد مشارکت عضو هیات علمی در حوزه‌های برنامه‌ریزی آموزشی، مدیریت و رهبری آموزشی و ارزیابی فراگیران عبارتند از دانش (آشنایی با اصول برنامه‌ریزی، مدیریت و رهبری آموزشی و ارزیابی فراگیران، حرکت در جهت تازه‌های علمی)، اثربخشی (وقت‌گذاری، احساس مسئولیت، پیگیری فعال و مؤثر)، ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، تعامل مثبت و سازنده با همکاران، رعایت اصول علمی در کار)

۶. لازم است برای کسب حداکثر نظرات، فرم‌های نظرخواهی به صورت بی‌نام توزیع و گردآوری شود. دانشکده پزشکی موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید تا فرم‌های مربوطه (اعم از مخدوش و غیر مخدوش) به صورت کاملاً محرمانه و با رعایت اصول رازداری نگهداری شود و مورد استفاده قرار گیرد. این محرمانگی در فرایند ارزشیابی مبتنی بر وب باید به طور کامل در نظر گرفته شده و اطمینان‌بخشی در این خصوص به اعضا انجام شود.

۷. نتایج نظرخواهی از همکاران باید به طور مناسب و با رعایت رازداری و حریم شخصی اعضای هیات علمی به اطلاع عضو هیات علمی مورد ارزشیابی، رییس بخش و مدیر گروه برسد. رئیس بخش و مدیر گروه موظفند که این نتایج را به صورت کاملاً محرمانه نگهداری کنند.

تبصره: در مواردی که به دلایل موجه از جمله کم‌بودن تعداد کل همکارانی که عضو هیات علمی بالقوه با آنها در تماس بوده است تعداد فرم‌های تکمیل‌شده برای عضو هیات علمی کمتر از این تعداد باشد، کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی می‌تواند تصمیمات مقتضی را در این زمینه اتخاذ نماید.

۸. با توجه به پیگیری روند ارزیابی هم‌تایان از عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، در صورت تصویب مورد مربوطه و در صورت وجود نتایج ارزیابی فوق و یا درخواست عضو هیات علمی مربوطه به استفاده از این نتایج می‌توان از آن در بخشی از نمرات استفاده کرد.

– نظرخواهی از مدیران و مسؤولان آموزشی ذیربط

۱. مدیران و مسؤولان آموزشی شامل افرادی هستند که مسئولیت برنامه‌ریزی و نظارت بر فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی مورد ارزشیابی را بر عهده دارند. از جمله این افراد مسؤولان دوره آموزش پزشکی عمومی

بخش-گروه، مدیر برنامه دستیاری، رئیس بخش، مدیر گروه و معاون آموزشی بیمارستان می‌باشند. لازم است حداقل مدت ارتباط ایشان در سمت فعلی با عضو هیات علمی مورد نظر، سه ماه باشد.

۲. لازم است ارزشیابی توسط مدیران و مسئولان آموزشی برای هر عضو هیات علمی یک بار در سال انجام شود.

۳. بازخوردهای مدیران و مسئولان آموزشی از طریق فرم‌های ارزیابی که پایایی و روایی آن تأیید شده است اخذ می‌شود. مدیران و مسئولان آموزشی برای پاسخگویی به سؤالات موجود در فرم‌ها می‌توانند علاوه بر سوابق و مستندات موجود قبلی، در صورت لزوم از مشاهده فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی و یا انجام مصاحبه با وی نیز استفاده نمایند.

۳-۱. فرم‌هایی که برای انجام نظرخواهی از مدیران و مسئولان آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد توسط واحد ارزشیابی امور هیات علمی دانشکده پزشکی بر اساس مصوبات مرکز توسعه آموزش دانشگاه ارائه شده است.

۴. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از مدیران در مورد کیفیت مشارکت عضو هیات علمی در سمینارها و کنفرانس‌های آموزشی عبارتند از دانش (توجه به حضور فراگیران در برنامه‌ها، کیفیت عمومی سخنرانی در مقایسه با سایرین، حرکت در جهت تازه‌های علمی و فنی)، اثربخشی (وقت‌گذاری، احساس مسئولیت، حضور فعال، مؤثر و طبق برنامه)، ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، انتقادپذیری و انعطاف، تعامل مثبت و سازنده با همکاران)

۵. محورهای مورد استفاده برای نظرخواهی از مدیران در مورد مشارکت عضو هیات علمی در حوزه‌های برنامه‌ریزی آموزشی، مدیریت و رهبری آموزشی و ارزیابی فراگیران عبارتند از دانش (آشنایی با برنامه‌ریزی، مدیریت و رهبری آموزشی و ارزیابی فراگیران، حرکت در جهت تازه‌های علمی)، اثربخشی (وقت‌گذاری، احساس مسئولیت، پیگیری فعال و مؤثر)، ویژگی‌های حرفه‌ای (رعایت ضوابط و مقررات اداری، انتقادپذیری و انعطاف، رعایت اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای، تعامل مثبت و سازنده با همکاران، رعایت اصول علمی در کار)

۶. دانشکده پزشکی موظف است تمهیداتی اتخاذ نماید تا نظرات ارائه‌شده به صورت کاملاً محرمانه و با رعایت اصول رازداری نگهداری شود و مورد استفاده قرار گیرد.

۷. نتایج نظرخواهی از مدیران (بدون ذکر نام مسئول) باید به طور مناسب و با رعایت رازداری و حریم شخصی اعضای هیات علمی به اطلاع ایشان برسد.

– ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی عضو هیات علمی با استفاده از نظرات داوران

فرایند ارزیابی و بررسی مستندات و مدارک آموزشی در دانشکده پزشکی به شرح ذیل می باشد:

۱. ابتدا عضو هیات علمی مستندات و مدارک مربوطه را طبق ساختار منطبق بر مصوبات مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه تکمیل کرده و به گروه آموزشی مربوطه ارائه می دهد.

۲. پس از تأیید در کمیته ارتقاء گروه، موارد ارائه شده توسط عضو محترم هیات علمی به دانشکده ارجاع داده خواهد شد.

۳. کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی* پیش از طرح پرونده در کمیته منتخب ارتقاء دانشکده، موارد مربوطه را مورد بررسی قرار داده و نظر نهایی خود را بر اساس نتیجه ارزیابی داوران (طبق بندهای ذیل این عنوان) در پرونده ثبت می نماید.

* این کمیته که منحصراً با هدف ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی برای اولین بار در این شیوه نامه پیش بینی شده است از ۵ عضو، شامل سه عضو ثابت و دو عضو متغیر تشکیل می گردد. اعضای ثابت به پیشنهاد معاونت امور هیات علمی دانشکده و با مشورت معاونین آموزشی و مسؤول دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی با حکم ریاست دانشکده پزشکی منصوب خواهند شد. اعضای متغیر در هر مورد دو نفر از داوران دانشکده پزشکی می باشند که مرتبط با پرونده های متقاضیان مربوطه، انتخاب خواهند شد.

این کمیته علاوه بر ارزیابی نظرات داوران در مورد مستندات ارائه شده توسط اعضای هیات علمی متقاضی ارتقاء می بایست به بررسی و جمع بندی کلیه نتایج ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی شامل نظرخواهی از فراگیران، همکاران، مدیران و مسؤولان آموزشی و مشاهده همتایان و دیگر روش های نوین ارزشیابی در صورت وجود بپردازد.

۴. داوران، اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی می باشند که توسط واحد ارزشیابی دانشکده پزشکی و بر اساس معیارهای ذیل انتخاب می شوند. معاونت امور هیات علمی دانشکده پزشکی با همکاری دفتر توسعه آموزش دانشکده موظف است نسبت به تعیین فهرست داوران مورد وثوق دانشکده در امر ارزیابی کیفیت آموزش، برگزاری دوره های آموزشی برای ایشان و صدور حکم مربوطه به همراه اطلاع رسانی به عموم اعضای هیات علمی دانشکده اقدام نماید.

۴-۱. معیارهای لازم برای انتخاب داوران عبارتند از:

- داشتن ۵ سال سابقه عضویت هیات علمی یا داشتن حداقل رتبه دانشیاری
  - حداقل هم‌رتبه بودن با فرد ارزیابی‌شونده
  - داوران گروه‌های علوم پایه از رشته‌های علوم پایه و داوران گروه‌های بالینی از گروه بالینی
- ۴-۲. در مواردی که امکان رعایت شرایط فوق وجود نداشته باشد، داوران به پیشنهاد کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی و تأیید ریاست دانشکده پزشکی انتخاب خواهند شد.
۵. لازم است حداقل دو نفر از اعضای هیات علمی به عنوان داور در هر بار ارزیابی عملکرد آموزشی یک عضو هیات علمی به صورت مستقل مشارکت نمایند.
۶. بهتر است همه اعضای علمی گروه‌های آموزشی با حداقل پنج سال سابقه عضویت هیات علمی در این امر به عنوان ارزیابی‌کننده مشارکت داشته باشند.
۷. هر عضو هیات علمی حق دارد نسبت به معرفی دو نفر از اعضای هیات علمی که مایل نیست در امر ارزیابی او مشارکت داشته باشند اقدام نماید.
- ۷-۱. دانشکده نباید از کسانی که عضو هیات علمی مخالف مشارکت ایشان در امر ارزیابی عملکرد خود می‌باشد به این منظور استفاده کند.
۸. بهتر است اعضای هیات علمی ارزیابی‌کننده حداکثر آشنایی را با رشته علمی فرد مورد ارزیابی داشته باشند، اما لازم نیست حتماً از رشته علمی فرد مورد ارزیابی باشند.
۹. ارزیابی داوران از فعالیت‌های فوق بر اساس فرم‌های استاندارد شده انجام می‌شود.
- تبصره: فرم‌هایی که قرار است برای ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی توسط داوران مورد استفاده قرار گیرد توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه تدوین شده و در شورای آموزشی دانشگاه مصوب خواهد شد.
۱۰. لازم است نتایج ارزیابی داوران به صورت کتبی و محرمانه و بدون ذکر نام داور به اطلاع عضو هیات علمی برسد.
۱۱. نتایج ارزیابی مستندات توسط داوران و در نهایت کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی در هر مرتبه از ارتقاء در دو سال اول اجرای این آیین‌نامه به عنوان ۲ نمره اضافه بر ۲۰ نمره

نهایی ارزشیابی کیفیت عملکرد آموزشی عضو هیات علمی و از ابتدای سال سوم اجرا به عنوان بخشی از نمره (۲ نمره از ۲۰ نمره مربوطه) در نظر گرفته خواهد شد.

روند تحلیل نتایج حاصل از نظرخواهی از فراگیران و همکاران و مدیران و مسؤولان آموزشی ذیربط

۱. کلیه فرم‌های تکمیل شده توسط فراگیران و همکاران که دارای اعتبار (غیر مخدوش) بوده و در جمع‌بندی مورد استفاده قرار خواهند گرفت مگر در موارد زیر: تکمیل فرم توسط فردی که شرط حداقل مدت مواجهه یا آشنایی در مورد وی محقق نباشد، (اگرچه بهتر است این افراد از تکمیل فرم از ابتدا اجتناب نمایند)، فرم‌های فاقد مهر واحد ارزشیابی دانشکده پزشکی، مشاهده خط خوردگی بیش از حد قابل قبول در یک فرم، خط کشیدن در یک ستون در کلیه ردیف‌ها، نوشتن مطالب مغایر با اخلاق در فرم، فرم‌هایی که به طور تصادفی تکمیل نشده و بر اساس یک روال سوگرایانه خاص در بین فراگیران توزیع شده باشند.

تبصره: مسؤولیت تشخیص فرم‌های مخدوش بر عهده مسؤول واحد ارزشیابی دانشکده پزشکی می‌باشد و کلیه فرم‌های مخدوش باید ممهور به مهر مسؤول واحد ارزشیابی گردد.

۲. حداقل تعداد فرم‌های غیر مخدوش برای هر عضو هیات علمی باید ۳۰ فرم از کل گروه فراگیران و ۵ فرم از همکاران در سال باشد (با لحاظ تبصره ماده ۷ بند نظرخواهی از فراگیران).

۳. آنالیز نتایج باید حداقل شامل موارد زیر باشد:

۱-۳. میانگین، انحراف معیار، میانه، فاصله اطمینان ($CI95\%$) و حداقل و حداکثر نمره در هر محور

۲-۳. میانگین، انحراف معیار، میانه، فاصله اطمینان ($CI95\%$) و حداقل و حداکثر نمره در درس یا برنامه مورد نظرخواهی در مورد هر عضو هیات علمی

۳-۳. میانگین، انحراف معیار، میانه و حداقل و حداکثر نمره در درس یا برنامه مورد نظرخواهی در مورد اعضای هیات علمی بخش و گروه مربوطه

۴. برای استفاده از نتایج حاصل از نظرخواهی‌های متناوب برای ارزشیابی عضو هیات علمی به صورت زیر عمل خواهد شد:

۴-۱ در صورتی که میانگین نمرات در هر نوبت ارزشیابی اختلاف معنی‌دار آماری نداشته باشد از میانگین کلیه نمرات استفاده خواهد شد.

۲-۴ در صورت وجود روند صعودی در نتایج ارزشیابی پایین‌ترین نمره ارزشیابی حذف و در محاسبه میانگین نمره کل وارد نمی‌شود.

۳-۴ در مواردی که نتایج به گونه‌ای باشد که با دو حالت فوق مطابقت نداشته باشد تصمیم‌گیری بر عهده کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی خواهد بود.

تبصره: تحلیل نتایج فرم‌های نظرسنجی از همکاران و مسئولان آموزشی ذیربط که تعداد آن‌ها از ۵ کمتر می‌باشد به صورت کمی انجام نشده و کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی به صورت کیفی و در صورت نیاز با انجام مصاحبه با همکاران و مسئولان ارزیابی را انجام داده و نمره مربوطه را محاسبه خواهد کرد.

روند بررسی کیفیت عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی متقاضی ارتقاء

۱. عضو هیات علمی متقاضی ارتقاء یا تبدیل وضعیت، پرونده آموزشی خود را که بر اساس دستورالعمل تهیه پرونده آموزشی اعضای هیات علمی تکمیل نموده است برای ارزیابی در اختیار کمیته ارتقاء گروه آموزشی مربوطه قرار می‌دهد.

۲. پس از بررسی و تأیید موارد در کمیته ارتقاء گروه آموزشی مربوطه، پرونده به معاونت امور هیات علمی دانشکده ارسال خواهد شد که از طریق این معاونت به کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی ارجاع خواهد گردید.

۳. کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی با جمع‌بندی اطلاعات مندرج در پرونده آموزشی فرد مورد ارزشیابی، موارد مربوطه را به صورت تفصیلی به شرح ذیل در اختیار کمیته منتخب ارتقاء دانشکده قرار می‌دهد:

- نتایج نظرخواهی از فراگیران به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره
- نتایج نظرخواهی از همکاران به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره

تبصره: در صورت وجود نتایج حاصل از مشاهده تدریس توسط هم‌تایان و یا تقاضای عضو هیات علمی از استفاده از این روش ارزیابی در فرایند ارتقاء می‌توان از نتایج این روش ارزشیابی نیز به عنوان بخشی از نمره نظرخواهی از همکاران پس از تصویب استفاده از این روش در دانشگاه در جمع‌بندی نمرات استفاده کرد.

- نتایج نظرخواهی از مدیران و مسؤولان ذیربط به صورت یک نمره خام از سقف ۲۰ نمره
- نتایج ارزیابی‌های صورت‌گرفته بر روی مستندات آموزشی توسط داوران از سقف ۲۰ نمره

۴. سهم هر یک از اجزای اشاره‌شده در بندهای این شیوه‌نامه در ارزشیابی کلی کیفیت فعالیت‌های آموزشی

فرد به شرح ذیل می‌باشد:

روش‌های ارزشیابی	تا پایان سال دوم اجرا	از ابتدای سال سوم اجرا
نظرخواهی از فراگیران	۵۰ درصد (نمره ۱۰)	۵۰ درصد (نمره ۱۰)
نظرخواهی از همکاران*	۲۵ درصد (نمره ۵)	۲۰ درصد (نمره ۴)
نظرخواهی توسط مدیران و مسؤولان ذیربط	۲۵ درصد (نمره ۵)	۲۰ درصد (نمره ۴)
ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی	حداکثر ۲ نمره اضافه به مجموع نمره موارد فوق	۱۰ درصد (نمره ۲)
جمع نمره	۲۰ + ۲	۲۰

* تبصره: در خصوص نظرخواهی از همکاران در صورتی که اطلاعات مرتبط با مشاهده تدریس توسط همتایان موجود باشد و یا عضو هیات علمی درخواست داشته باشد که از نتایج این روش ارزشیابی هم در پرونده وی استفاده شود، در دو سال اول پس از تصویب این شیوه‌نامه مبنای امتیاز در این بخش (۵ نمره) به صورت ۲ نمره از ۵ نمره از فرم‌های نظرخواهی همکاران و مابقی (۳ نمره از ۵ نمره) از حاصل تبدیل‌شده نمرات ارزیابی همتایان طبق فرم‌های استاندارد موجود در نظر گرفته خواهد شد. از ابتدای سال سوم اجرا، این بخش ۴ نمره خواهد داشت که در صورت وجود اطلاعات ارزیابی همتایان در مورد عضو هیات علمی و یا درخواست عضو هیات علمی ۲ نمره از ۴ نمره به ارزیابی همکاران و مابقی (۲ نمره) به نتایج تبدیل‌شده نمرات ارزیابی همتایان اختصاص خواهد یافت.

۵. این شیوه‌نامه مجدداً متذکر می‌شود که از آغاز سال سوم اجرا، سقف امتیازات کسب‌شده از موارد مرسوم ۱۸ نمره می‌باشد. چنانچه در پرونده آموزشی عضو هیات علمی نتایج ارزیابی مستندات و مدارک مربوط به فعالیت‌های آموزشی ارائه شده باشد، سقف امتیازات کسب‌شده از ۲۰ می‌باشد.

۶. سهم امتیاز هر یک از رده‌های فراگیران (اعم از دانشجویان، دستیاران و ...) در بخش مربوط به نتایج نظرخواهی از فراگیران بر اساس سهمی از وقت عضو هیات علمی است که، بنابر اظهار وی و تأیید مدیر گروه، به آموزش رده مورد نظر اختصاص می‌دهد.

۷. کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی نمره کیفیت عملکرد عضو هیات علمی را تعیین کرده و این نمره طبق نظر اعضای کمیته می‌تواند حداکثر تا ۱۰ درصد بالاتر یا پایین‌تر از نمره به دست‌آمده از حاصل جمع امتیازات کسب‌شده از جدول فوق باشد.

۸. در ادامه فرایند، پرونده آموزشی بعد از تکمیل روند ارزیابی، در کمیته منتخب ارتقاء دانشکده پزشکی طرح می‌شود. پیش‌بینی شده است دو نفر عضو ثابت کمیته بررسی عملکرد آموزشی اعضای هیات علمی دانشکده پزشکی در جلسه کمیته منتخب ارتقاء دانشکده حضور یافته و از نتایج حاصل‌شده از عملکرد آموزشی عضو هیات علمی در این کمیته در آن جلسه دفاع کنند.

۹. در نهایت نظر کمیته منتخب ارتقاء دانشکده پزشکی باید به صورت کتبی به اطلاع عضو هیات علمی مورد ارزشیابی رسانده شود.

۱۰. عضو هیات علمی می‌تواند در صورتی که نقدی بر نتایج ارزشیابی انجام‌شده از خود داشته باشد (مشروط بر آنکه نقد مذکور صرفاً در مورد نحوه اجرای سیستم ارزشیابی در مقایسه با شیوه‌نامه ارزشیابی باشد) مراتب را ظرف مدت دو هفته به طور مکتوب به دانشکده پزشکی منعکس نماید.

۱۱. کمیته منتخب ارتقاء دانشکده پزشکی باید ضمن بررسی دلایل ارائه‌شده نسبت به اصلاح نتایج ارزشیابی یا ارائه توضیحات به عضو هیات علمی به صورت مکتوب اقدام نماید.

۱۲. جمع‌بندی کمیته منتخب ارتقاء دانشکده پزشکی به همراه خلاصه نتایج ارزشیابی عضو هیات علمی (حسب مورد) در اختیار هیات ممیزه دانشگاه یا هیات ممیزه مرکزی قرار می‌گیرد.

نظرخواهی از طریق سامانه مبتنی بر شبکه

واحد ارزشیابی موظف است با انجام هماهنگی و پیگیری‌های لازم و پس از فراهم‌شدن شرایط و امکانات لازم، نظرخواهی از فراگیران، همکاران و مدیران، و نیز ارسال نتایج حاصل از ارزشیابی برای استفاده‌کنندگان را حداکثر ظرف مدت یک سال به صورت مبتنی بر شبکه انجام دهد. کلیه الزامات اجرای روند ارزشیابی مبتنی بر وب بر اساس گروه‌های مختلف بالینی و غیر بالینی، انواع فراگیران، تعدد فرم‌ها بر اساس تنوع فعالیت‌ها و فراگیران در

گروه‌های آموزشی و روند تحلیل نتایج و ارسال بازخوردها به صورت محرمانه باید در سامانه مذکور در نظر گرفته شده باشند.

تبصره: پس از ایجاد ساختار لازم ارزشیابی تحت شبکه، دانشکده با توجه به مختصات گروه‌های آموزشی تغییرات پیشنهادی گروه‌ها بررسی و در صورت تصویب اعمال خواهد شد.

نظرخواهی از اعضای هیات علمی در مورد کیفیت عملکرد سیستم ارزشیابی

دانشکده پزشکی باید در فواصل مشخص (حداقل هر ۲ سال یک بار) و به طور نظام‌مند، با استفاده از نظرات اعضای هیات علمی و صاحب‌نظران و منابع علمی موجود در زمینه ارزشیابی اعضای هیات علمی، وضعیت موجود سیستم ارزشیابی را بررسی و در صورت لزوم و بر اساس نتایج آن نسبت به رفع نقاط ضعف و ارتقاء سیستم اقدام نماید.

این شیوه‌نامه در ۱۱ بند، ۶۴ ماده و ۱۷ تبصره در تاریخ ۲۳ بهمن ماه ۱۳۹۵ به تصویب هیئت رئیسه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران رسید.

اطلاع‌رسانی این شیوه‌نامه پس از تصویب معاونت آموزشی دانشگاه از طریق اتوماسیون اداری، درج در وب سایت دانشکده پزشکی و درج در وب سایت‌های مرتبط با گروه‌های فراگیران و ارزیابی‌کنندگان به نحو مقتضی انجام خواهد شد.